

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

190731

บัญชีที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารของนักเรียนหญิง
ที่ภาควิชาโภชนาการเกิน โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย กรุงเทพมหานคร

จุฬารัตน์ พลธวัช

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
ปีการศึกษา 2553

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิง
ที่มีภาวะโภชนาการเกิน โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

จิรภัทร พลอยขาว

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
ปีการศึกษา ๒๕๕๓
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อผู้เขียน นางสาวจิรภัทร พลอยขาว
สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

[illegible]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศรีนวล แก้วแพรก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อนุท พดศิริ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วันดี ไทยพานิช)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ ลิ้มสุวรรณ)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของ
นักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน โรงเรียนสตรีภูเก็ต
จังหวัดภูเก็ต

ชื่อผู้เขียน นางสาวจิรภัทร พลอยขาว

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

ปีการศึกษา 2553

คณะกรรมาการที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อนุญุต พลศิริ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. วันดี ไทยพานิช
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ ลิ้มสุวรรณ

190731

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน (2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตาม ความรู้ในการบริโภคอาหาร รายได้ของนักเรียน การศึกษาของบิดา และมารดา อาชีพของบิดา และมารดา รายได้ของครอบครัว และอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของการสื่อสารและสารสนเทศกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 113 คน โดยการสุ่มแบบเชิงช่วงชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความรู้ในการบริโภคอาหาร พฤติกรรมการบริโภคอาหาร อิทธิพลของ

การสื่อสารและสารสนเทศ และอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95, .80, .79, .72 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคสแควร์ chisquare การทดสอบค่าที (t test) แบบ Independent และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกินส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70.8) มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารในระดับที่ดี รองลงมา มีพฤติกรรมในระดับดีมาก (ร้อยละ 17.7) พฤติกรรมในระดับที่ต้องปรับปรุง (ร้อยละ 10.6) และพฤติกรรมในระดับที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน (ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

2. พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่า อาชีพของบิดา และอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ในการบริโภคอาหาร รายได้ของนักเรียน การศึกษาของบิดา และมารดา อาชีพของมารดา รายได้ของครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน

3. อิทธิพลของการสื่อสารและสารสนเทศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ABSTRACT

Thesis Title Factors Influencing Food Consumption Behaviors of
Overweight Female Students at Satee Phuket School,
Phuket Province

Student's Name Miss Jerapat Ploykhaw

Degree Sought Master of Arts

Major Home Economics for Community Development

Academic Year 2010

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Anukool Polsiri	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Wandee Thaipanich	
3. Assoc. Prof. Dr. Tasanee Limsuwan	

190731

This thesis investigates (1) food consumption behaviors of overweight female students; (2) the comparison of food consumption behaviors of overweight female students classified by the knowledge of food consumption, students' income, parents' education, parents' occupation, familial income, and social and cultural influence; and (3) the relationship between the influence of communication and information and food consumption behaviors of overweight female students.

The sample population consisted of 113 overweight female students studying in secondary level 1-3 at Satee Phuket School, Phuket province in

the first semester of the academic year 2009 using stratified random sampling method. The research instrument was a set of questionnaires regarding knowledge of food consumption, food consumption behaviors, the influence of communication and information, and social and cultural influence with the reliability of .95, .80, .79, and .72, respectively. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Chi-square test, independent t test, one-way analysis of variance (ANOVA), Scheffe's paired comparison, and Pearson's product moment correlation coefficient were also employed with the statistically significant level of .05.

Findings are as follows:

1. Most of overweight female students (70.8 percent) had food consumption behaviors at a good level. Behaviors at a very good level were 17.7 percent. Behaviors at the level of improvement were 10.6 percent. Behaviors at the level of fast improvement were 0.9 percent, respectively.

2. Food consumption behaviors according to various variables found that father's occupation and social and cultural influences had an influence on food consumption behaviors of overweight female students at the statistically significant level of .05. Knowledge of food consumption, student's income, parents' level of education, mother's occupation, and familial income had no influence on food consumption behaviors of overweight students.

3. The influence of communication and information correlated with food consumption behaviors of overweight female students at the statistically significant level of .001.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ อนุกุล พลศิริ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วันดี ไทยพานิช และรองศาสตราจารย์ ดร. ทศนีย์ ลิ้มสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำความรู้ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ศรีนวล แก้วแพรก ที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์รัศมี มณีรวม อาจารย์จันจิรา ถนัดช่วง อาจารย์ยุพิน คาหะปะนะ และนักเรียนโรงเรียนสตรีภูเก็ต ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้คำปรึกษา ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอขอบคุณพี่ เพื่อน และน้องนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนที่เป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนิคม คุณแม่สุนีย์ พลอยขาว และครอบครัว ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุนในทุกด้าน คุณประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้มีความพยายามและอดทน ให้ความรัก ความหวังดี และกำลังใจแก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ในการจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

จิรภัทร พลอยขาว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพประกอบ.....	(14)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	13
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร.....	16
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของเด็กวัยรุ่น.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ในการบริโภคอาหารของเด็กวัยรุ่นหญิงที่มี	
ภาวะโภชนาการเกิน	40
การบริโภคอาหารตามหลักโภชนบัญญัติ 9 ประการ.....	52
โรงเรียนสตรีภูเก็ต.....	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
วิธีสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล และข้อมูลทั่วไปของนักเรียนหญิงที่มี ภาวะโภชนาการเกิน	78
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มี ภาวะโภชนาการเกิน	84
ตอนที่ 3 ความรู้ในการบริโภคอาหาร	90
ตอนที่ 4 อิทธิพลของการสื่อสารและสารสนเทศ.....	94
ตอนที่ 5 อิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรม.....	99
ตอนที่ 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน หญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตามตัวแปรอิสระ	102
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ.....	122

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	125
ข ค่า IOC รายชื่อของแบบสอบถามพฤติกรรมการบริโภคอาหาร แบบสอบถามในการบริโภคอาหาร แบบสอบถามอิทธิพลของการ สื่อสารและสารสนเทศ แบบสอบถามอิทธิทางสังคมและวัฒนธรรม.....	127
ค ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) รายชื่อของแบบสอบถามความรู้ใน การบริโภคอาหาร	132
ง กราฟแสดงเกณฑ์อ้างอิงการเจริญเติบโตของเพศหญิงของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2542	134
จ แบบสอบถาม	137
บรรณานุกรม.....	150
ประวัติผู้เขียน	155

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตารางรายการอาหารของวัยรุ่น	39
2	จำนวน ร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	78
3	จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	81
4	จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	82
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	85
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ด้านที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง	86
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม การบริโภคอาหาร ด้านที่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	87
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ด้านที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง	88
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม การบริโภคอาหาร ด้านที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	89
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้ ในการบริโภคอาหารของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	90
11	จำนวน ร้อยละของความรู้ในการบริโภคอาหารของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	91

12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับ อิทธิพลของการสื่อสารและสารสนเทศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	95
13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ อิทธิพลของการสื่อสารและสารสนเทศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	96
14	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับอิทธิพล ทางสังคมและวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	99
15	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอิทธิพลทาง สังคมและวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ....	100
16	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มี ภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตามอาชีพของบิดา และมารดา	104
17	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มี ภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตามการได้รับอิทธิพลทางสังคมและ วัฒนธรรม	105
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน หญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	106
19	การวิเคราะห์ความแปรปรวนพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียน หญิงที่มีภาวะโภชนาการเกิน จำแนกตามระดับความรู้ในการบริโภค อาหาร.....	107
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของการสื่อสารและ สารสนเทศ กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนหญิงที่มี ภาวะโภชนาการเกิน.....	107
21	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	108

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	66